



## Kadernota Integrale Veiligheid 2015-2018



# Inhoud

<b>INHOUD</b> .....	<b>2</b>
<b>INLEIDING</b> .....	<b>3</b>
1.1 VEILIGHEID EN ONVEILIGHEID .....	3
1.2 OBJECTIEVE EN SUBJECTIEVE VEILIGHEID .....	3
1.3 INTEGRALE VEILIGHEID .....	3
1.4 INTEGRAAL VEILIGHEIDSBELEID .....	4
1.5 TOTSTANDKOMING INTEGRAAL VEILIGHEIDSBELEID .....	5
1.6 KERNBELEID VEILIGHEID VERENIGING VAN NEDERLANDSE GEMEENTEN .....	5
1.7 GEMEENTELIJKE VEILIGHEIDSTHEMA'S .....	5
<b>2. HUIDIGE SITUATIE</b> .....	<b>7</b>
2.1 VEILIGHEIDSANALYSE .....	7
2.1.1 VEILIGE WOON- EN LEEFOMGEVING .....	7
2.1.2 BEDRIJVIGHEID EN VEILIGHEID .....	9
2.1.3 JEUGD EN VEILIGHEID .....	10
2.1.4 FYSIEKE VEILIGHEID .....	11
2.1.5 INTEGRITEIT EN VEILIGHEID .....	12
<b>3. STRATEGISCH KADER</b> .....	<b>13</b>
3.1 INBEDDING VAN HET VEILIGHEIDSBELEID .....	13
3.2 STRATEGISCHE UITGANGSPUNTEN .....	13
3.3 HOOFDKOERS .....	14
3.4 STRATEGISCHE PARTNERS .....	14
3.5 GEMEENTERAAD .....	16
3.6 FLANKEREND BELEID .....	16
<b>4. FOCUS BELEIDSPERIODE 2015-2018</b> .....	<b>18</b>
4.1 'WONINGINBRAKEN' .....	18
4.2 'JEUGD, ALCOHOL EN DRUGS' .....	20
<b>5. OVERIGE VEILIGHEIDSTHEMA'S</b> .....	<b>22</b>
5.1 VEILIGE WOON EN LEEFOMGEVING .....	22
5.2 BEDRIJVIGHEID EN VEILIGHEID .....	23
5.3 JEUGD, ALCOHOL EN DRUGS .....	23
5.4 FYSIEKE VEILIGHEID .....	24
5.5 INTEGRITEIT & VEILIGHEID .....	25
<b>6. ORGANISATIE EN COÖRDINATIE</b> .....	<b>27</b>
6.1 COÖRDINATIE INTEGRAAL VEILIGHEIDSBELEID .....	27
6.2 AMBTELIJKE AFSTEMMING .....	27
6.3 PORTEFEUILLEHOUDER .....	27
6.4 BESTUURLIJKE AFSTEMMING .....	27
6.5 PLANNING EN CONTROL-CYCLUS .....	27
<b>BIBLIOGRAFIE</b> .....	<b>29</b>
<b>BIJLAGEN</b> .....	<b>30</b>

# Inleiding

## 1.1 Veiligheid en onveiligheid

Het begrip veiligheid betekent dat mensen effectief beschermd zijn tegen persoonlijk leed en tegen de aantasting van hun lichamelijke en geestelijke onschendbaarheid.<sup>1</sup> Ook de aantasting van goederen valt onder het begrip veiligheid, met als voorwaarde dat mensen hier leed van ondervinden.

Onveiligheid is een relatief jong en breed begrip.<sup>2</sup> Begin jaren '90 werd alleen criminaliteit als onveiligheid omschreven. Tegenwoordig wordt het begrip veel breder omschreven en worden veel gedragingen en gebeurtenissen aangeduid als onveiligheid. Bijvoorbeeld verkeersongevallen, verstoringen van de openbare orde en besmettelijke ziekten.

## 1.2 Objectieve en subjectieve veiligheid

Veiligheid is te onderscheiden als objectieve of subjectieve veiligheid.<sup>3</sup> Objectieve veiligheid is gebaseerd op feiten, bijvoorbeeld politiecijfers. Subjectieve veiligheid is het gevoel van veiligheid. De subjectieve veiligheid wordt bijvoorbeeld gemeten door middel van de veiligheidsmonitor. Objectieve en subjectieve veiligheid staan echter niet los van elkaar. Zo kunnen de politiecijfers bijvoorbeeld een stijging van de criminaliteit aangeven terwijl de veiligheidsmonitor aangeeft dat de inwoners van de gemeente zich juist veiliger voelen.

## 1.3 Integrale veiligheid

Veiligheidsrisico's worden overal in de samenleving aangetroffen, thuis, op het werk en onderweg. De risico's kunnen niet vanuit één standpunt verholpen worden. Integrale veiligheid plaatst veiligheidsproblemen in een breder perspectief, een brede kijk op een specifiek veiligheidsprobleem. Dit wordt gedaan aan de hand van vier factoren<sup>4</sup>:



Figuur 1. Het in breder perspectief plaatsen van veiligheidsproblemen a.d.h.v. vier lijnen

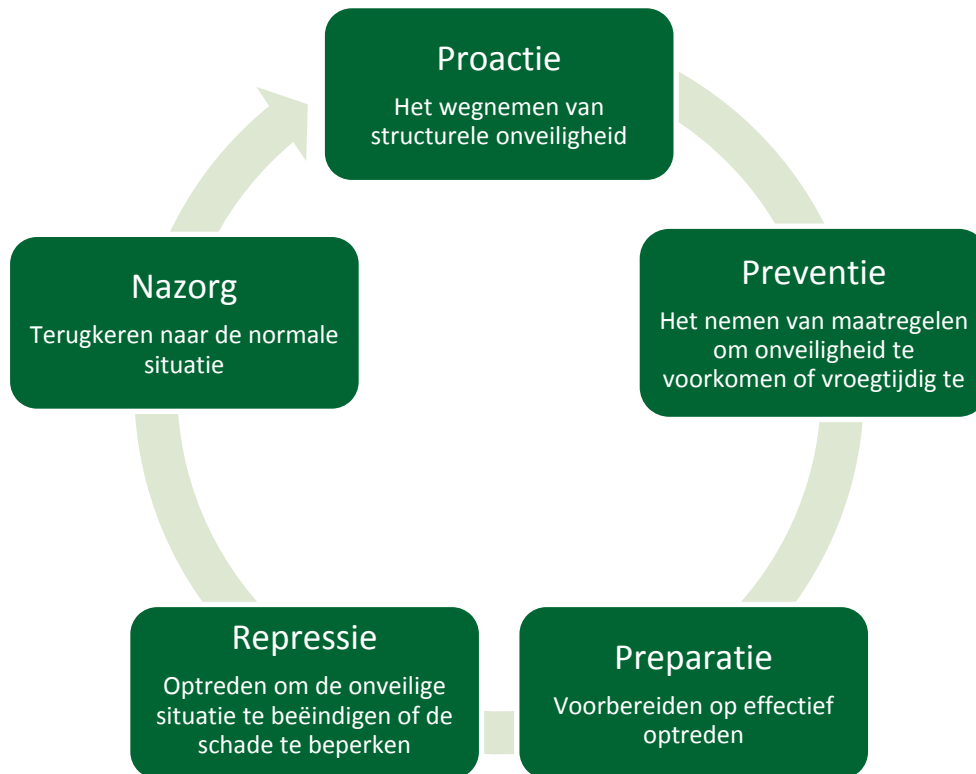
<sup>1</sup> Stol, W., Tielenburg, C., Rodenhuis, W., Pleysier, S., & Timmer, J. (2011). Basisboek Integrale Veiligheid. Den Haag: Boom Lemma uitgevers. P.47

<sup>2</sup> Muller, E. (2004). Veiligheid. Alphen aan den Rijn: Kluwer. P. 665, 666

<sup>3</sup> Stol, W., Tielenburg, C., Rodenhuis, W., Pleysier, S., & Timmer, J. (2011). Basisboek Integrale Veiligheid. Den Haag: Boom Lemma uitgevers. P.47

<sup>4</sup> Stol, W., Tielenburg, C., Rodenhuis, W., Pleysier, S., & Timmer, J. (2011). Basisboek Integrale Veiligheid. Den Haag: Boom Lemma uitgevers. P. 44, 45

Een veelgebruikt hulpmiddel bij het systematisch verminderen van risico's is de veiligheidsketen. Door het systematisch aanpakken van veiligheidsvraagstukken worden de veiligheidsrisico's zo ver mogelijk beperkt. Hierbij worden oplossingen gezocht binnen de financiële, praktische en ethische grenzen. De veiligheidsketen bestaat uit vijf schakels: proactie, preventie, preparatie, repressie en nazorg.



**Figuur 2. De veiligheidsketen**<sup>5</sup>

## 1.4 Integraal veiligheidsbeleid

Het integraal veiligheidsbeleid strekt zich uit tot alle schakels van de veiligheidsketen. In artikel 38 van de Politiewet wordt de gemeenteraad opgedragen ten minste eenmaal in de vier jaar nieuw veiligheidsbeleid vast te stellen. In dit veiligheidsbeleid worden de doelen vastgesteld die de gemeente nastreeft op het gebied van veiligheid.<sup>6</sup> Naast de wettelijke verplichting geeft het hebben van een actueel integraal veiligheidsbeleid aan dat de gemeente aandacht besteed aan veiligheidsvraagstukken.<sup>7</sup>

### *Uitvoeringsplannen*

Als aanvulling op het integraal veiligheidsbeleid wordt er tweejaarlijks een uitvoeringsplan opgesteld. Het uitvoeringsplan is operationeel van karakter en beschrijft hoe aan het beleid uitvoering wordt gegeven. Kenmerkend voor het uitvoeringsplan is de vertaling van de hoofdlijnen uit de kadernota naar concrete acties, termijnen, uitvoerders en kosten. De uitvoeringsplannen vormen input voor de afdelingsplannen in de organisaties. Het uitvoeringsplan wordt samen met partners opgesteld.

<sup>5</sup> Stol, W., Tielenburg, C., Rodenhuis, W., Pleysier, S., & Timmer, J. (2011). Basisboek Integrale Veiligheid. Den Haag: Boom Lemma uitgevers. P. 57, 58

<sup>6</sup> Rijksoverheid. (2013, 12 30). Politiewet 2012.

<sup>7</sup> Muller, E. (2004). Veiligheid. Alphen aan den Rijn: Kluwer. P. 645

## **1.5 Totstandkoming integraal veiligheidsbeleid**

Het eerste integrale veiligheidsbeleid van de gemeente Dalfsen is in 2002 vastgesteld door de gemeenteraad. Daarna is er iedere vier jaar een nieuw integraal veiligheidsbeleid vastgesteld. Dit houdt in dat vanaf 2015 deze nieuwe kadernota integrale veiligheid als leidraad gebruikt wordt. De gemeente Dalfsen is actief bezig op het gebied van veiligheid. Dit heeft meerdere malen geresulteerd in de titel van veiligste gemeente van Overijssel en andere jaren kon de gemeente ook rekenen op een hoge notering in de misdaadmeter van het Algemeen Dagblad. In de uitgave van de misdaadmeter 2013 eindigde de gemeente Dalfsen op een 14<sup>e</sup> plek en in 2014 op de 31<sup>e</sup> plek.<sup>8</sup>

Samen met andere partners op het gebied van veiligheid is het nieuwe integrale veiligheidsbeleid vorm gegeven. Op basis van de evaluatie van de kadernota integrale veiligheid 2011-2014 en nieuwe trends en ontwikkelingen in het veiligheidsdomein zijn er nieuwe doelstellingen opgesteld en waar nodig zijn doelstellingen uit de voorgaande kadernota voortgezet.

Naast de evaluatie van de voorgaande kadernota zijn ook de Gebiedsscan 2013 Vechtdal en de resultaten uit de Veiligheidsmonitor 2013 gebruikt als input voor de kadernota integrale veiligheid 2015-2018.

## **1.6 Kernbeleid Veiligheid Vereniging van Nederlandse Gemeenten**

De gemeente heeft een regierol op het gebied van veiligheid. Voor een gemeente betekent dit sturing op de selectie en aanpak van veiligheidsdoelstellingen, sturing op de samenwerking en op tussentijdse evaluaties en doorontwikkeling van de aanpak.<sup>9</sup> Een integraal veiligheidsbeleid met een goede fundatie kan hier behulpzaam bij zijn. Om gemeenten te ondersteunen bij het opzetten van dit beleid heeft de VNG de handreiking Kernbeleid Veiligheid ontwikkeld. Deze handreiking helpt ondermeer bij het ontwikkelen van een strategische visie, het selecteren van prioriteiten en de aanpak hiervan en de uitgangspunten voor samenwerking tussen de verschillende partners.

Binnen het Regionaal Coördinatiepunt Integrale Veiligheid is afgesproken dat alle gemeenten in de regio IJsselland het integrale veiligheidsbeleid opstellen via deze methode. Op deze wijze ontstaat er meer eenheid in het integrale veiligheidsbeleid van de deelnemende gemeenten en is het eenvoudiger om ervaringen en informatie uit te wisselen. De kadernota integrale veiligheid 2015-2018 van de gemeente Dalfsen is ook volgens deze methode opgesteld.

## **1.7 Gemeentelijke veiligheidsthema's**

De methode Kernbeleid Veiligheid ondersteunt gemeenten bij het opzetten van het integrale veiligheidsbeleid. Met de behandeling van fysieke en sociale veiligheid, subjectieve en objectieve veiligheid wordt er een integrale aanpak gehanteerd. De methode beschrijft 5 veiligheidsvelden die vervolgens 22 veiligheidsthema's onderverdelen. Op de volgende pagina vindt u de veiligheidsvelden en veiligheidsthema's.

---

<sup>8</sup> Algemeen Dagblad. (2014, 4 14). Misdaadmeter.

<sup>9</sup> Vereniging van Nederlandse Gemeenten. (2014). Kernbeleid Veiligheid . Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten. P.2

<b>Veiligheidsveld</b>	<b>Veiligheidsthema's</b>
1. Veilige woon- en leefomgeving	1.1 Sociale kwaliteit
	1.2 Fysieke kwaliteit
	1.3 Objectieve veiligheid/ veelvoorkomende en 'high impact-criminaliteit
	1.4 Subjectieve veiligheid
2. Bedrijvigheid en veiligheid	2.1 Veilig winkelgebied
	2.2 Veilige bedrijventerreinen
	2.3 Veilig uitgaan
	2.4 Veilige evenementen
	2.5 Veilig toerisme
3. Jeugd en overlast	3.1 Jeugdoverlast
	3.2 Jeugdcriminaliteit/ individuele probleemjongeren
	3.3 Jeugd, alcohol en drugs
	3.4 Veilig in en om de school
4. Fysieke veiligheid	4.1 Verkeersveiligheid
	4.2 Brandveiligheid
	4.3 Externe veiligheid
	4.4 Rampenbestrijding en crisisbeheersing
5. Integriteit en veiligheid	5.1 Polarisatie en radicalisering
	5.2 Georganiseerde criminaliteit
	5.3 Veilige publieke taak
	5.4 Informatieveiligheid
	5.5 Ambtelijke en bestuurlijke integriteit

Tabel 1: Gemeentelijke veiligheidsthema's<sup>10</sup>

<sup>10</sup> Vereniging van Nederlandse Gemeenten. (2014). Kernbeleid Veiligheid . Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten. P.36

## **2. Huidige situatie**

### **2.1 Veiligheidsanalyse**

De veiligheidsanalyse geeft inzicht in de objectieve en subjectieve veiligheid. In paragraaf 1.2 zijn deze twee begrippen uitgelegd. Als input voor de veiligheidsanalyse is de gebiedsscan Dalfsen-Ommen van de politie IJsselland gebruikt. Deze gebiedsscan wordt jaarlijks opgesteld door de politie en bestaat uit zogenaamde 'harde' en 'zachte' informatie. De 'harde', objectieve, informatie betreft gegevens uit registratiesystemen van de politie en andere organisaties. De 'zachte', subjectieve, informatie betreft de kennis die de wijkagenten, jeugdagenten en andere politieagenten tijdens hun werk in de gemeente opdoen.

Een ander belangrijke bron van informatie voor de veiligheidsanalyse is de veiligheidsmonitor. De veiligheidsmonitor is een veiligheidsenquête die in december 2013 onder ruim 2300 inwoners van de gemeente is verspreid. Deze inwoners zijn willekeurig geselecteerd en kregen vragen op het gebied van onder andere (on)veiligheidsgevoelens, leefbaarheid en aangiftegedrag. De veiligheidsmonitor 2013 wordt in deze veiligheidsanalyse vergeleken met de veiligheidsmonitor 2009.

#### **2.1.1 Veilige woon- en leefomgeving**

##### *Veiligheidsproblematiek*

Kernindicatoren op dit veld zijn 'sociale kwaliteit', 'fysieke kwaliteit', 'objectieve veiligheid' en 'subjectieve veiligheid'. Tabel 2 bevat cijfermatige gegevens over deze indicatoren.

De cijfers met betrekking tot de sociale kwaliteit hebben betrekking op de leefbaarheid en de sociale samenhang in de buurt. In hoeverre kent men de buren en heeft men hier goed contact mee? Maar ook de overlast van buurtbewoners, bijvoorbeeld stank- en geluidsoverlast zijn van invloed op de sociale kwaliteit.

De fysieke kwaliteit komt tot uiting in de voorzieningen in de buurt en het onderhoud van de leefomgeving. Worden wegen, plantsoenen en voetpaden goed onderhouden? Naast het onderhoud gaat het ook over de aanwezigheid van voorzieningen, goede speelplekken voor kinderen, goede voorzieningen voor jongeren en voldoende openbare verlichting.

De objectieve veiligheid is voornamelijk gebaseerd op politiestatistiek. Woninginbraak, diefstal van of uit voertuigen en fietsendiefstallen zijn van invloed op de objectieve veiligheid. Onder geweldsdelicten wordt verstaan: moord, doodslag, openlijk geweld, bedreiging, mishandeling, straatroof en overvallen. Het rapportcijfer voor veiligheid in de gemeente is afkomstig uit de veiligheidsmonitor 2013. Hierbij is mensen gevraagd om een cijfer op schaal van 1 tot en met 10 te geven voor de veiligheid in de eigen kern.

De subjectieve veiligheid wordt in de tabel omschreven als de geschatte kans op slachtofferschap in de komende 12 maanden of slachtofferschap in de afgelopen 12 maanden.



Indicator	bron	2010	2011	2012	2013	2009	2013
<b>t.a.v. sociale kwaliteit:</b>							
Sociale cohesie	Veiligheidsmonitor					6.8	6.8
Rapportcijfer leefbaarheid	Veiligheidsmonitor					7.7	7.6
Overlast omwonenden	Veiligheidsmonitor					10%	8%
Overlastmeldingen	Politie	332	376	364	343		
Geluidsoverlast	Politie	93	83	102	76		
<b>t.a.v. fysieke kwaliteit:</b>							
Fysieke voorzieningen	Veiligheidsmonitor					6.1	6.1
Verloedering	Veiligheidsmonitor					76%	80%
Hondenpoep (veel overlast)	Veiligheidsmonitor					34%	21%
Rommel op straat (veel overlast)	Veiligheidsmonitor					11%	4%
Vernielingen	Politie	125	141	143	101		
<b>t.a.v. objectieve veiligheid/veelvoorkomende criminaliteit:</b>							
Rapportcijfer veiligheid	Veiligheidsmonitor					7.3	7.1
Diefstal/ inbraak woning	Politie	56	96	78	125		
Voertuigcriminaliteit (Inbraak van of uit motorvoertuig)	Politie	42	61	29	37		
Diefstal van brom-, fietsen	Politie	75	67	52	59		
Overige vermogensdelicten	Politie	95	102	78	81		
Gewelddelicten	Politie	28	32	48	42		
<b>t.a.v. subjectieve veiligheid/veiligheidsgevoel:</b>							
Slachtofferschap <12 maanden	Veiligheidsmonitor					29%	26%
Slachtofferschap >12 maanden (kans op inbraak niet groot, niet klein)	Veiligheidsmonitor					20%	31%

Tabel 2: Statistieken veilige leef- en woonomgeving

Over de veiligheidsproblematiek op dit veiligheidsveld is het volgende geconcludeerd in de veiligheidsanalyse:

- Het aantal fietsendiefstallen is in de afgelopen jaren met ruim 21% gedaald.
- Het aantal geweldsdelicten in de gemeente Dalfsen is gestegen van 28 naar 42.
- Het rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt is van een 7.5 in 2006 naar een 7.3 en een 7.1 in 2013 gedaald.
- Het aantal woninginbraken is het afgelopen jaar significant gestegen van 78 in 2012 naar 125 in 2013. De piek ligt in de maand december.
- Het aantal meldingen van geluidsoverlast is gedaald van 93 in 2010 naar 76 in 2013. In 2011 en 2012 waren dit 83 en 102 meldingen.
- De overlast door hondenpoep is gedaald maar het blijft een groot probleem. 21% ervaart veel overlast door hondenpoep. Dit probleem speelt in vrijwel alle kernen.

#### *De huidige aanpak*

Belangrijke kenmerken van de huidige aanpak op dit veiligheidsveld zijn:

- Gezamenlijke inzet op het Donkere Dagen Offensief in samenwerking met de politie.
- Inbraakpreventie d.m.v. o.a. verspreiding flyers, voorlichtingsavonden en witte voetjes acties.
- Veelplegers met antecedenten op het gebied van inbraken zijn bezocht door de politie.
- Uitgebreide aanpak van de overlast door hondenpoep. Dit is separaat weggezet en laten we verder in deze veiligheidsnota buiten beschouwing. In 2015 vindt een evaluatie plaats van het hondenbeleid.

## **2.1.2 Bedrijvigheid en veiligheid**

### *Veiligheidsproblematiek*

Thema's binnen dit veiligheidsveld zijn 'veilig winkelgebied', 'veilige bedrijventerreinen', 'veilig uitgaan' en 'veilige evenementen'. Tabel 3 bevat cijfermatige gegevens over deze onderwerpen.

De onderstaande tabel is gericht op onveiligheidsgevoelens op locaties in de gemeente waar veel mensen samenkomen. Hierbij valt te denken aan het centrum of winkelgebied in de eigen kern. Maar ook diefstal en inbraken bij bedrijven worden meegenomen in de statistieken.

Indicator	bron	2010	2011	2012	2013	2009	2013
Onveiligheidsgevoel in eigen centrum	Veiligheidsmonitor					2%	3%
Onveiligheidsgevoel in eigen winkelgebied	Veiligheidsmonitor					2%	2%
Onveiligheidsgevoel rondom uitgaansgelegenheden	Veiligheidsmonitor					13%	16%
Onveiligheidsgevoelens bij het treinstation	Veiligheidsmonitor					19%	20%
Diefstal/ inbraak bedrijven en instellingen	Politie	34	33	23	30		
Winkeldiefstal	Politie	13	11	16	19		

**Tabel 3: Statistieken bedrijvigheid en veiligheid**

Over de veiligheidsproblematiek op dit veiligheidsveld is het volgende geconcludeerd in de veiligheidsanalyse:

- Het aantal winkeldiefstallen is licht gestegen, dit hangt mogelijk samen met een hogere aangiftebereidheid.
- Het onveiligheidsgevoel in het winkelgebied is de afgelopen jaren op hetzelfde niveau gebleven.
- De meeste overlast vindt plaats in de Prinsenstraat in de kern Dalfsen.
- Het percentage inwoners wat zich onveilig voelt op en nabij het treinstation is nagenoeg gelijk gebleven.

#### *De huidige aanpak*

Belangrijke kenmerken van de huidige aanpak op dit veiligheidsveld zijn:

- Er zijn afspraken gemaakt met discotheekeigenaren met betrekking tot hun rol en verantwoordelijkheid t.o.v. overlast van hun bezoekers.
- Bewustwordingscampagne jeugd m.b.t. overlast bij uitgaan ('Rebelse Rollators')
- Overlast bij uitgaan terugkerend onderwerp op agenda van het jeugdoverleg.
- Enquête onder bewoners uitgaansgebied (2011 en 2012).

### **2.1.3 Jeugd en veiligheid**

#### *Veiligheidsproblematiek*

Thema's binnen dit veiligheidsveld zijn 'jeugdoverlast', 'jeugdcriminaliteit/individuele probleemjongeren', 'jeugd, alcohol en drugs' en 'veilig in en om de school'. Tabel 4 bevat cijfermatige gegevens over deze onderwerpen.

In de tabel wordt onderscheid gemaakt tussen de ervaren overlast (subjectief) en de objectieve overlast in de vorm van overlastmeldingen bij de politie. De overlast houdt voornamelijk in dat er geluidsoverlast is en dat er gecrossed wordt met auto's en brommers. De hinderlijke jeugdgroep is door de politie omschreven aan de hand van de Beke shortlist methodiek.

Indicator	bron	2010	2011	2012	2013	2009	2013
Overlast van groepen jongeren (subjectief) (komt wel eens voor)	Veiligheidsmonitor					28%	17%
Overlastmeldingen groepen jongeren (objectief)	Politie	49	82	71	67		
Aantal hinderlijke en overlastgevende jeugdgroepen	Politie			1	2		

**Tabel 4: Statistieken jeugd en veiligheid**

Over de veiligheidsproblematiek op dit veiligheidsveld is het volgende geconcludeerd in de veiligheidsanalyse:

- Het aantal overlastmeldingen van groepen jongeren is gedaald.
- Er waren in 2013 twee jeugdgroepen, deze zijn te typeren als hinderlijk en overlastgevend.
- Er vindt structureel overleg plaats tussen gemeente, politie en jongerenwerk (Jeugdoverleg).

#### *De huidige aanpak*

Belangrijke kenmerken van de huidige aanpak op dit veiligheidsveld zijn:

- Er vindt structureel overleg plaats tussen gemeente, politie en jongerenwerk.
- Er is een digitaal meldpunt jeugdoverlast is gerealiseerd.

Verbeterpunten in de huidige aanpak zijn:

- SMON en de Politie leggen gezamenlijk meer keetbezoeken af.

- Politie brengt meer bezoeken aan jeugdhonken.

## 2.1.4 Fysieke veiligheid

### Veiligheidsproblematiek

Thema's binnen dit veiligheidsveld zijn 'verkeersveiligheid', 'brandveiligheid', 'externe veiligheid' en 'rampenbestrijding en crisisbeheersing'. Tabel 5 bevat cijfermatige gegevens over deze onderwerpen. De cijfers uit de veiligheidsmonitor zijn cijfers met betrekking tot overlast die wel eens voorkomt.

De input voor de gegevens met betrekking tot fysieke veiligheid heeft in de gemeente Dalfsen voornamelijk te maken met verkeersgerelateerde cijfers. De eerste indicatoren zijn afkomstig uit de veiligheidsmonitor. De politiegegevens hebben betrekking op de objectieve gegevens zoals meldingen van parkeeroverlast en slachtoffers van verkeersongevallen.

Indicator	bron	2010	2011	2012	2013	2009	2013
Te hard rijden	Veiligheidsmonitor					48%	69%
Agressief rijgedrag brommers/ scooters	Veiligheidsmonitor					36%	23%
Agressief rijgedrag fietsers	Veiligheidsmonitor					15%	6%
Parkeerproblemen ongewenst parkeren	Veiligheidsmonitor					12%	21%
Parkeeroverlastmeldingen	Politie			52			
Ziekenhuisgewonden (Verkeer)	Politie	30	30	21			
Doden (Verkeer)	Politie	1	0	2			

Tabel 5: Statistieken fysieke veiligheid

Over de veiligheidsproblematiek op dit veiligheidsveld is het volgende geconcludeerd in de veiligheidsanalyse:

- Het aantal ziekenhuisgewonden bij verkeersongevallen is gedaald van 30 in 2010 en 2011 naar 21 in 2012.
- Te hard rijden is een grote vorm van overlast gebleven.
- Bijna een kwart van de inwoners geeft aan ook wel eens last te hebben van agressief rijgedrag van brommer-/ scooterbestuurders.

### De huidige aanpak

Belangrijke kenmerken van de huidige aanpak op dit veiligheidsveld zijn:

- Jaarlijks opstellen actieplan verkeersveiligheid.
- Jaarlijkse enquête subjectieve verkeersveiligheid.

## **2.1.5 Integriteit en veiligheid**

### *Veiligheidsproblematiek*

Te onderscheiden thema's binnen dit veiligheidsveld zijn 'polarisatie en radicalisering', 'bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit', 'veilige publieke taak', 'informatieveiligheid' en 'ambtelijke en bestuurlijke integriteit'.

Over de veiligheidsproblematiek op dit veiligheidsveld is het volgende geconcludeerd in de veiligheidsanalyse:

- De afgelopen beleidsperiode heeft de gemeente de beleidslijn van de Wet Bibob geïmplementeerd.
- Bij het attenderen op het Bibob onderzoek zijn vergunningaanvragen een aantal keren aangepast of volledig ingetrokken.

### *De huidige aanpak*

Belangrijke kenmerken van de huidige aanpak op dit veiligheidsveld zijn:

- Bij aanvragen van vergunningen voor horecagelegenheden en afvalverwerkingsbedrijven wordt er standaard een Bibob-formulier meegestuurd.
- Om haar rol in de bestuurlijke en integrale aanpak van georganiseerde criminaliteit te versterken, is de gemeente Dalfsen aangesloten bij het RIEC Oost-Nederland.

## 3. Strategisch kader

### 3.1 Inbedding van het veiligheidsbeleid

#### *Missie en visie*

*'De gemeente Dalfsen staat voor sociale samenhang, ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid. Dalfsen durft bovendien haar bewoners, bedrijven en, maatschappelijke organisaties actief te betrekken bij beleid en uitvoering. Waarden die hier bij horen zijn veiligheid, betrokkenheid en verdraagzaamheid.'*<sup>11</sup>

De missie en visie van de gemeente Dalfsen geven de maatschappelijke trends duidelijk weer. Meer initiatief van de burger en een faciliterende rol van de overheid. Daarnaast spelen de kernwaarden sociale samenhang, ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid een belangrijke rol in het veiligheidsbeleid.

Duurzame veiligheid komt tot stand wanneer de gemeente en de burgers op een goede manier samenwerken. Een voorbeeld hiervan is de WhatsApp-groep in Oudleusen om inbrekers te signaleren en zo de pakkans te vergroten. Het initiatief is vanuit de burgers opgezet en waar zijn nodig de politie en de gemeente geconsulteerd. De regie en uitvoering blijft bij de initiatiefnemers liggen. Het succes en de duurzaamheid van een dergelijk initiatief hangt samen met de sociale samenhang.

Ruimtelijke kwaliteit is in het veiligheidsbeleid van toepassing op bijvoorbeeld externe veiligheid. De industrie in de gemeente heeft een grote economische waarde maar daarnaast brengt industrie ook risico's met zich mee. In nieuwe woonwijken wordt wonen en industrie zoveel mogelijk gescheiden, in bestaande wijken is dit lastiger. In het externe veiligheidsbeleid wordt er uitgebreid aandacht geschonken aan dit thema. Behalve de industrie is bijvoorbeeld hondenpoep ook van invloed op de ruimtelijke kwaliteit.

#### *Gemeenteraad*

Vanuit de gemeenteraad is er invloed op de openbare orde en veiligheid. De raad heeft de speerpunten vastgelegd in de programmabegroting.<sup>12</sup> De burgemeester is portefeuillehouder openbare orde en veiligheid en daarmee ook belanghebbende als het om dit thema gaat. In de programmabegroting wordt er onderscheid gemaakt tussen de thema's crisisbeheersing, externe veiligheid en integrale veiligheid.

### 3.2 Strategische uitgangspunten

#### *Veiligheidspartners*

Om het beleid effectief te laten zijn is het van belang dat het beleid breed gedragen wordt. Samen met veiligheidspartners wordt er een aanpak gekozen om de doelstellingen te behalen. Deze partners kunnen elk door hun eigen expertise een belangrijke bijdrage leveren maar ook samenwerking met andere gemeenten kan een belangrijke basis vormen voor een breed gedragen regionale aanpak.

---

<sup>11</sup> Gemeente Dalfsen. (2009). Informatiebrochure: Bij uitstek Dalfsen! Missie en visie. Dalfsen: Gemeente Dalfsen. P.15, 16

<sup>12</sup> Gemeente Dalfsen. (2013). Programmabegroting 2014-2017. Dalfsen: Gemeente Dalfsen.

### *De burger als veiligheidspartner: Sturen op zelfredzaamheid*

Om de doelstellingen uit de kadernota integrale veiligheid te halen is de hulp van de inwoners van de gemeente nodig. Na verschillende rampen en crises in binnen en buitenland blijkt dat burgers zichzelf goed kunnen redden. In veel gevallen is de (cruciale) eerste hulp in handen van familie, burens, omstanders en andere niet-professionele hulpverleners.<sup>13</sup> Maar niet alleen in het geval van een ramp of crisis staan burgers klaar om een helpende hand te bieden. Ook in de dagelijkse praktijk wordt er vanuit de overheid steeds meer gestuurd op zelfredzaamheid van de burger zijn hier voorbeelden van. Preventieve initiatieven na een inbraak of het opstarten van een burgeralarmering bij een hartstilstand. De gemeente heeft te weinig capaciteit en middelen om deze projecten zelf op te starten en te onderhouden maar wil bij concrete plannen vanuit inwoners een faciliterende rol spelen. Dit kan bijvoorbeeld inhouden dat er samen met de inwoners wordt gekeken naar het aanvragen van een benodigde vergunning maar ook het beschikbaar stellen van een ruimte om een bijeenkomst te organiseren.

### *Regionale structuur*

De gemeenten in de regio werken samen in het Regionaal Coördinatiepunt Integrale Veiligheid (RCIV) IJsselland. Het RCIV is het centrale aanspreekpunt in de regio op het gebied van integrale veiligheid. Naast de lokale afstemming tussen politie en het Openbaar Ministerie is dit via het RCIV ook op regionaal niveau mogelijk. Bij regionale projecten is het RCIV ook betrokken en kan door de aanwezige expertise benaderd worden voor vragen vanuit de gemeenten.

Om ervaringen en vragen omtrent het integraal veiligheidsbeleid effectiever uit te wisselen is er in het RCIV afgesproken om de integrale veiligheidsplannen van alle gemeenten op te stellen aan de hand van de handreiking Kernbeleid Veiligheid van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

## **3.3 Hoofdkeers**

De doelstelling van het integrale veiligheidsbeleid is om samen met alle veiligheidspartners de huidige veilige woon- en leefomgeving in stand te houden en te verbeteren.<sup>14</sup>

## **3.4 Strategische partners**

De gemeente heeft de regierol op het integraal veiligheidsbeleid. Daarmee heeft het ook de taak om de samenwerking tussen de verschillende partijen tot stand te brengen. Het integrale veiligheidsbeleid van de gemeente komt tot stand door een samenwerking met zowel interne als externe partners.

### *Veiligheidsregio*

De veiligheidsregio is een geografisch gebied waarin verschillende besturen en diensten samenwerken.<sup>15</sup> Deze samenwerking vindt plaats op het gebied van brandweerbijstand, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening bij rampen. Partijen die hierbij samenwerken zijn brandweer, GHOR, politie en gemeenten. Waar deze partijen op deze gebieden samenwerken vallen zij onder één verlengd lokaal bestuur. Het algemeen bestuur van de veiligheidsregio bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.

---

<sup>13</sup> Stol, W., Tielenburg, C., Rodenhuis, W., Pleysier, S., & Timmer, J. (2011). Basisboek Integrale Veiligheid. Den Haag: Boom Lemma uitgevers. P.333

<sup>14</sup> Gemeente Dalfsen. (2013). Programmabegroting 2014-2017. P.35

<sup>15</sup> Stol, W., Tielenburg, C., Rodenhuis, W., Pleysier, S., & Timmer, J. (2011). Basisboek Integrale Veiligheid. Den Haag: Boom Lemma uitgevers. P.480

Met ingang van 1 januari 2014 is de afdeling brandweer van de gemeente overgedragen aan de veiligheidsregio. Dit betekent dat de taken en de bevoegdheden van de brandweer niet meer in handen zijn van de gemeente. Wel is er regelmatig overleg over de voortgang en doorontwikkeling. Daarnaast hebben wij specifiek aandacht voor onze brandweervrijwilligers. Wettelijk heeft de burgemeester het opperbevel in het geval van een ramp of het mogelijk ontstaan daarvan.<sup>16</sup>

#### *Nationale Politie*

Met ingang van 1 januari 2013 is de politieorganisatie genationaliseerd. Eén nationale politie, onderverdeeld in tien regionale eenheden. Deze tien regionale eenheden zijn ook onderverdeeld in zogenaamde robuuste basisteams. Voorafgaand aan deze verandering is in 2012 de Politiewet 2012 aangenomen door de Eerste Kamer. In deze nieuwe politiewet is in artikel 38b de gemeenteraad belast met het vastleggen van doelen ten aanzien van de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie.<sup>17</sup> De burgemeester blijft de verantwoordelijkheid houden voor de veiligheid in de eigen gemeente maar zaken als personeel, huisvesting en automatisering worden niet langer lokaal geregeld. Daarnaast blijft de regierol op het integrale veiligheidsbeleid bij de gemeente liggen. In het driehoeksoverleg worden afspraken gemaakt over de lokale prioriteiten en de bestrijding van criminaliteit. De gemeenteraad heeft geen mogelijkheden om de politie direct aan te sturen, hiervoor moet de gemeenteraad de burgemeester aansporen om dit aan de orde te brengen in het driehoeksoverleg. Dalfsen valt binnen het robuuste basisteam Vechtdal. Dit behelst de gemeenten Dalfsen, Ommen en Hardenberg. De inrichting van het robuuste basisteam staat nog niet vast. Wij participeren in een projectgroep die deze inrichting en dan meer specifiek de uitbreiding en invulling van het wijkagentschap gestalte moet geven. Wij houden daarbij vast aan het uitgangspunt van minimaal vijf wijkagenten in de gemeente Dalfsen.

#### *Externe partners (o.a.):*

- Politie Oost Nederland, district IJsselland
- Veiligheidsregio IJsselland
- SMON
- Landstede Welzijn
- Stichting de Kern (maatschappelijk werk)
- Openbaar Ministerie
- Regionaal Coördinatiepunt Integrale Veiligheid IJsselland (RCIV)
- Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost Nederland (RIEC-ON)
- Veiligheidshuis IJsselland
- Overige externe partners

#### *Interne partners:*

Met ingang van 1 januari 2015 treedt de nieuwe gemeentelijke organisatie in werking. De bij veiligheidsbeleid betrokken interne afdelingen worden genoemd onder de nieuwe afdelingsnamen.

- Maatschappelijke ondersteuning
  - o Jeugd
  - o WMO
- Ruimtelijke ontwikkeling
  - o Ruimtelijke ordening
  - o Milieubeleid

---

<sup>16</sup> Overheid.nl. (2014, 02 11). Wet veiligheidsregio's.

<sup>17</sup> Rijksoverheid. (2013, 12 30). Politiewet 2012.



- Openbare Ruimte
  - o Beheer openbare ruimte
  - o Wegen
  - o Openbare verlichting
  - o Handhaving en toezicht
- Publieksdienstverlening
  - o Evenementen
- Bedrijfsvoering
  - o Veiligheid en crisisbeheersing

### **3.5 Gemeenteraad**

De in maart 2014 gehouden gemeenteraadsverkiezingen zorgen voor nieuwe input voor het veiligheidsbeleid. De verschillende partijen hebben ieder een eigen visie op het gebied van openbare orde en veiligheid. In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen 2014 hebben de partijen hun speerpunten kenbaar gemaakt in hun verkiezingsprogramma's. Deze programma's lopen op sommige punten uiteen maar op veel vlakken zijn er ook overeenkomsten. Zo moet er aandacht blijven voor de (probleem) jongeren in de gemeente, moeten de politie en de brandweer lokaal aanwezig blijven, moet de (te hoge) snelheid in de bebouwde kom worden aangepakt en moeten de mogelijkheden voor camerabeveiliging op kwetsbare plekken worden onderzocht.

### **3.6 Flankerend beleid**

De kadernota integrale veiligheid staat niet op zichzelf. Om de doelstellingen te bereiken moet er samengewerkt worden met partners, zowel intern als extern. Deze partners hebben veelal ook eigen beleidsplannen om problemen aan te pakken.

Intern flankerend beleid:

- Integrale Handhavingsnota
- Nota Jeugdbeleid
- Uitvoeringsnotitie jeugd en jongerenwerk
- Ketenbeleid
- Actieplan verkeersveiligheid
- Externe Veiligheidsbeleid
- Hondenbeleid in de kernen (2010)

Extern flankerend beleid:

- Integrale Veiligheidsaanpak gemeenten Hardenberg, Ommen en Dalfsen (Politie/ gemeente)
- Nieuwe drank- en horecawet
- Wet maatregelen ter bestrijding van voetbalvandalisme en ernstige overlast (Wet MBVEO)
- Wet Bevordering Integriteitbeoordeling door het Openbaar Bestuur (Wet BIBOB)

#### *Nieuwe Drank- en Horecawet*

Met ingang van 1 januari 2013 is de nieuwe drank- en horecawet (DHW) ingevoerd.<sup>18</sup> De reden voor de invoering van deze wet is onder andere het tegengaan van schadelijk alcoholgebruik en het verminderen van de administratieve lasten voor ondernemers. De uitvoering van de DHW ligt nu bij

---

<sup>18</sup> Gemeente Dalfsen. (2013). Handhaving- en sanctiebeleid Drank- en Horecawet P.3

de burgemeester. De voornaamste verandering is dat het toezicht niet langer bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit ligt maar bij de gemeente.

Een wijziging van de wet heeft plaatsgevonden per 1 januari 2014. De leeftijdsgrens voor het nuttigen en het bezitten in de openbare ruimte van alcoholhoudende drank is verhoogd van zestien naar achttien jaar.

Voor het uitvoeren van controles ten behoeve van toezicht en handhaving is de gemeente Dalfsen aangesloten bij de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD).<sup>19</sup> De RUD is een regionaal samenwerkingsverband tussen gemeenten en de provincie om de uitvoering van, in eerste instantie, milieutaken te verbeteren. Nu is ook het toezicht op de DHW hierbij belegd. De controles zullen zich voorlopig beperken tot leeftijdscontroles om alcoholmatiging onder de jeugd te bereiken. De gemeente zal jaarlijks te controleren locaties selecteren en doorgeven aan de RUD. Toezicht op de inrichtingseisen van horecabedrijven blijft in handen van de eenheid Ruimtelijke Ontwikkeling van de gemeente Dalfsen.

#### *Wet maatregelen ter bestrijding van voetbalvandalisme en ernstige overlast*

Sinds september 2010 hebben de burgemeester en de officier van justitie extra bevoegdheden wanneer er sprake is van voetbal vandalisme of ernstige overlast. Deze extra bevoegdheden zijn vastgelegd in de Wet Bestrijding Voetbalvandalisme en Ernstige Overlast (Wet MBVEO). De aanleiding voor deze extra bevoegdheden komt voort uit signalen van lokale autoriteiten dat zij steeds vaker met herhalende overlast en (voetbal) vandalisme te maken hebben.<sup>20</sup>

In maart 2014 is er een wetsvoorstel voor de Wet MBVEO ingediend bij de Tweede Kamer. De wet geeft burgemeesters de mogelijkheid om personen voor een langere tijd een gebiedsverbod, meldplicht of groepsverbod op te leggen voor het verstoren van de openbare orde.

Met deze aanpassing wordt de burgemeester de mogelijkheid gegeven een gebiedsverbod, meldplicht of groepsverbod op te leggen voor de duur van 90 afzonderlijke dagen. Deze dagen zijn te verspreiden binnen één jaar. De wet is niet alleen van toepassing op voetbalhooligans maar ook op bijvoorbeeld overlastgevend jeugd.

#### *Wet Bevordering Integriteitbeoordeling door het Openbaar Bestuur*

Om te voorkomen dat de overheid ongewild criminele activiteiten en criminele organisaties faciliteert, door bijvoorbeeld het verlenen van een vergunning aan criminelen is in 2003 de Wet Bibob in werking getreden. Per 1 juli 2013 is de Wet Bibob gewijzigd. De laatste wijziging zorgt voor een uitgebreider toepassingsbereik en de toepassing van de wet is eenvoudiger geworden. Met het uitreiken van een vragenlijst voor Bibob en de verplichting voor een aanvrager om alle gevraagde informatie te overleggen, kan de gemeente veel beter onderzoek doen naar de integriteit van de ondernemer en de financiering. Als er een ernstig gevaar dreigt dat de vergunning of subsidie gebruikt wordt voor criminele activiteiten, kan de vergunning of subsidie ingetrokken of geweigerd worden. Hierbij wordt de gemeente ondersteund door de accountmanager bestuurlijke aanpak van het RIEC Oost Nederland. Door de aanpassingen van de wet Bibob hebben de RIEC's toegang gekregen tot Bibob informatie. Het RIEC kan gemeenten daarom concreet ondersteunen bij het eigen onderzoek. Wanneer gemeenten na het eigen onderzoek met vragen blijven zitten, kan het Landelijk Bureau Bibob om advies gevraagd worden.

---

<sup>19</sup> Gemeente Dalfsen. (2013). Handhaving- en sanctiebleid Drank- en Horecawet. P.7

<sup>20</sup> Ministerie BZK. (2010). Handreiking Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast. Den Haag: Ministerie BZK & Justitie. P.13

## **4. Focus beleidsperiode 2015-2018**

In de kadernota integrale veiligheid wordt onderscheid gemaakt tussen prioriteiten en strategische thema's. De prioriteiten voeren de komende jaren de boventoon in de uitvoeringsplannen. De onderwerpen die niet zijn geprioriteerd worden echter niet uit het oog verloren en worden beschreven in hoofdstuk 5. Op basis van de veiligheidsanalyse in hoofdstuk 2 is er samen met de partners in het veiligheidsdomein prioriteit gegeven aan de volgende onderwerpen:

- Woninginbraken
- Jeugd, alcohol en drugs

### **4.1 'Woninginbraken'**

In de gemeente Dalfsen zijn woninginbraken een probleem met een hoge urgentie. Voornamelijk in de kernen Dalfsen en Nieuwleusen is het aantal woninginbraken hoog. Naast de materiële schade is ook de hoge impact op de slachtoffers een reden om de aanpak van woninginbraken een hoge prioriteit te geven. In 2013 zijn er 125 woninginbraken geregistreerd tegenover 56 in 2010. Een forse stijging. In de veiligheidsmonitor 2013 komt naar voren dat 44% van de inwoners het liefste ziet dat woninginbraken met voorrang aangepakt worden.

De afgelopen jaren heeft de gemeente al veel aandacht besteed aan het onderwerp woninginbraken. Sinds 2012 is Burgernet actief in de gemeente Dalfsen. Inmiddels heeft ruim 11% van de inwoners zich aangesloten bij Burgernet. Naast de invoering van Burgernet heeft de gemeente in samenwerking met de politie voorlichtingsavonden gehouden met betrekking tot woninginbraken, zijn er flyers verspreid met preventietips en is er op andere manieren aandacht gevraagd voor het thema door bijvoorbeeld witte voetjesacties te organiseren.

#### **Doelstelling**

- Het aantal woninginbraken is in 2018 gedaald met 60% t.o.v. 125 woninginbraken in 2013
- Het aantal woningen met extra hang en sluitwerk is met 5% toegenomen t.o.v. 68% in 2013

#### **Hoofdpijnen van de aanpak 2015 – 2018**

De aanpak van woninginbraken door de gemeente is gericht op de bewustwording van burgers. Door middel van informatieavonden voor inwoners en het verspreiden van flyers met informatie worden burgers gestimuleerd na te denken over woninginbraken en hun eigen rol in het veiliger maken van de eigen leefomgeving. De komende beleidsperiode zal er blijvend aandacht worden gevraagd voor Burgernet. Burgers worden ook gestimuleerd zelf (preventieve) maatregelen te nemen om de kans op een woninginbraak te verkleinen, bijvoorbeeld door het toepassen van extra hang- en sluitwerk en het bewust worden van het eigen handelen (deur op slot, licht laten branden etc.).

#### *Politie*

De politie zet extra capaciteit in op inbraken. Zo zijn er twee regionale woninginbrakenteams samengesteld om het ophelderingspercentage te verhogen. Ook wordt er invulling gegeven aan het Regionaal Project Woninginbraken, hierbij wordt ook het openbaar ministerie betrokken. Onderdeel van het dit project is de Persoongebonden Aanpak, ook wel Top X genoemd. De veelplegers in de gemeente met antecedenten op het gebied van inbraken worden door de politie bezocht. De politie

voert tijdens het Donkere Dagen Offensief extra opvallende en onopvallende surveillances uit. Ook maken verkeerscontroles op ontsluitingswegen deel uit van de aanpak.

### *Cocreatie*

De aanpak van woninginbraken voor alle betrokken partners is gericht op cocreatie: Samenwerking tussen de (lokale) overheid en de inwoners van de gemeente. Begin 2014 zijn er door inwoners WhatsApp-groepen opgericht, een moderne variant van de burgerwacht. Hierbij worden buurtbewoners die deelnemen door andere buurtbewoners gewaarschuwd wanneer er zich een verdachte situatie voordoet. Als gemeente willen wij dit soort initiatieven stimuleren en faciliteren. Bij het oprichten van deze WhatsApp-groepen zijn bijvoorbeeld wijkagenten betrokken geweest om afspraken te maken over de wijze van invulling.

Een praktijkvoorbeeld van een cocreatie is een opgerichte WhatsApp-groep in Oudleusen. Een inwoner van de kern heeft samen met enkele andere bewoners een WhatsApp-groep opgericht en is in gesprek gegaan met de wijkagent. De WhatsApp-groep is na een half jaar uitgebreid tot alle straten van de kern Oudleusen en ook de eerste successen zijn al geboekt. Op verzoek van de initiatiefnemers heeft de gemeente een vijftal borden 'attentie buurtpreventie' geplaatst. De initiatiefnemers vragen waar nodig ondersteuning of informatie bij de gemeente of politie.

Samen met de politie uit het robuuste basisteam Vechtdal en de bestuursdienst Ommen-Hardenberg wordt er gewerkt aan een samenwerking in het kader van het Donkere Dagen Offensief. Bij deze samenwerking wordt er ook gekeken naar de rol van de inwoners en hoe zij actief betrokken kunnen worden bij de aanpak van woninginbraken.

### **Partners in de aanpak**

Inbraakpreventie is niet alleen een taak van de gemeente. De gemeente neemt hier weliswaar een coördinerende rol in aan maar maakt gebruik van de expertise van verschillende partners. Partners in de aanpak van het aantal woningbraken zijn de politie en het openbaar ministerie. De politie draagt zorg voor het vergroten van de pakkans en het openbaar ministerie zet in op een integrale aanpak samen met de gemeente en de politie.

Woningcorporaties kunnen een bijdrage leveren aan het terugbrengen van het aantal woninginbraken in de gemeente door middel van preventie. Momenteel wordt er door woningcorporatie Vechthorst, voor zover technisch mogelijk is, nieuw hang- en sluitwerk aangebracht bij schilderwerkzaamheden. Dit hang- en sluitwerk voldoet aan het PKVW.

Daarnaast zijn de burgers een belangrijke partner in de aanpak van het aantal woninginbraken. Door het bewustzijn en de kennis van de burgers te vergroten kan een belangrijke stap worden gezet om insluipingen te voorkomen. Dit wordt bewerkstelligt door bewustwordingsacties. Door bijvoorbeeld reclamecampagnes te gebruiken worden er preventietips gegeven aan burgers. Ook is er in 2014 gestart met 'witte voetjesacties'. Hierbij surveilleren politie en gemeente samen in de 'hotspots' om inbraakgevoelige situaties te signaleren. De eerste ervaringen met deze acties zijn positief vanuit zowel de gemeente en de politie als van de aangesproken inwoners.

## 4.2 'Jeugd, alcohol en drugs'

### Beschrijving thema

Met ingang van 1 januari 2014 is de leeftijdsgrens voor het nuttigen van alcohol verhoogd naar 18 jaar. Jongeren onder de 18 mogen niet alleen geen alcohol nuttigen, ook het bezitten van alcohol in de openbare ruimte is strafbaar. Reden voor de verhoging van de leeftijd is ondermeer de zorgen over de gezondheid van jongeren. Alcohol verstoort de ontwikkeling van jongeren en ook de school-, studie- en werkprestaties worden beïnvloed.

De nieuwe regelgeving zorgt ook voor een verschuiving in de toegangsleeftijd van jongeren in horecagelegenheden. Doordat de minimumleeftijd voor horecagelegenheden in verschillende gevallen verhoogt wordt naar 18 jaar komt de groep 16 en 17 jarigen 'op straat te staan'. Het is niet ondenkbaar dat het aantal keten toeneemt door de leeftijdsverhoging. In deze keten, die veelal worden gerealiseerd in een caravan of in een schuur op privéterrein, ontmoeten de jongeren elkaar. In 2008 is er door de gemeente een Ketenbeleid opgesteld. Dit beleid is de afgelopen jaren meerdere keren opnieuw bekeken en de uitgangspunten zijn niet veranderd.

### Doelstelling:

- Door in te zetten op een goede combinatie van preventie en handhaving wordt het alcoholgebruik en middelengebruik van jongeren verder teruggedrongen (te baseren op de cijfers uit het GGD Gezondheidsonderzoek 2015).
- De invloed van de verhoogde leeftijdsgrens op de keten wordt nauwlettend gevolgd en hierop wordt geanticipeerd.

### Hoofdpijnen van de aanpak 2015 – 2018

Het thema 'jeugd, alcohol en drugs' zal de komende jaren aandacht krijgen op verschillende vlakken. Zo zal het alcoholmatigings- en ketenbeleid op basis van het gezondheidsonderzoek 18-23 jarigen 2015 van de GGD worden geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Met het ingaan van de nieuwe leeftijdsgrens voor het nuttigen van alcohol is er door de rijksoverheid een landelijke campagne gestart, NIX18. De gemeente Dalfsen is hierbij aangesloten en heeft eigen voorlichtingsmateriaal ontwikkeld om jongeren en verstrekkers te wijzen op de nieuwe regelgeving.

### Ketenbeleid

De gemeente Dalfsen heeft in 2008 voor keten de volgende uitgangspunten gesteld:

- Sluiting van de keten is niet gewenst. De keet is een belangrijke ontmoetingsplek voor jongeren en heeft een sociale functie. De keet moet wel veilig en verantwoord zijn.
- We zien het liefst keten als "verlengde huiskamer", maar we kunnen instemmen met het bestaan van losstaande keten (maximaal 35 m<sup>2</sup> en maximaal 3 meter hoog). Illegale bijgebouwen zijn verboden.
- Keten hebben geen openbaar karakter maar zijn bedoeld voor groepen vrienden (tot ca. 20 jongeren).
- Keten staan (vrijwel) altijd op particulier terrein. Ouders (eigenaren) en jongeren zijn daarom primair verantwoordelijk voor het reilen en zeilen in een keet. De rol van de gemeente is daarbij ondersteunend in de vorm van informatie en voorlichting.

Vooralsnog is er geen reden om van het bovenstaande uitgangspunt af te wijken. De situatie omtrent de keten wordt nauwlettend gevolgd en indien nodig zal het uitgangspunt heroverwogen worden. Vanaf 2013 wordt extra geïnvesteerd in preventie. Jongerenwerkers bouwen contacten op met

keeteigenaren en proberen jaarlijks 10 keetbezoeken afleggen, waar mogelijk in samenwerking met de jeugdagenten. Tijdens deze keetbezoeken wordt er aandacht geschonken aan ondermeer de thema's brandveiligheid en alcoholgebruik.

#### *Financiering keetbezoeken*

De jaarlijkse kostenpost bedraagt maximaal €1250, bovenop de ureninvestering van het jongerenwerk, die in de reguliere subsidieafspraken zijn opgenomen. Dit betreffen kosten voor o.a. de uitvoering van keetworkshops en brandveiligheidspakketten.

#### *Drugsgebruik*

Preventieactiviteiten worden niet alleen gericht op alcoholgebruik. Drugsgebruik is ook een thema wat aan de orde komt in de projecten die in de gemeente Dalfsen worden georganiseerd. Deze activiteiten worden met name gericht op softdrugsgebruik. Voorlichtingen worden gericht op ouders en jongeren. Samen met het jongerenwerk verzorgt Tactus verslavingszorg ook individuele gesprekken met jongeren die (soft)drugs gebruiken.

#### **Partners in de aanpak**

Landstede Welzijn, SMON, politie en de gemeente bespreken jeugdzaken in een structureel jeugdoverleg. Ook de keten en hoe hiermee om wordt gegaan wordt besproken in dit overleg. SMON legt in principe de keetbezoeken af. Wanneer er een band is opgebouwd met de keeteigenaar wordt er waar mogelijk een bezoek samen met de jeugdagenten afgelegd. Naast de politie en het jongerenwerk kan de brandweer betrokken worden bij de uitvoering. Vanuit de jongerencentra is er het verzoek aan de wijkagenten om ook met enige regelmaat een bezoek te brengen om zo contacten te leggen met de jongeren. Vanuit de gemeente zijn de eenheden bedrijfsvoering en maatschappelijke ondersteuning betrokken bij het jeugdoverleg. Tactus verslavingszorg is een partner die betrokken wordt bij preventieactiviteiten op het gebied van alcoholmatiging en middelengebruik.

#### **Relevante programma's**

De nieuwe Drank en Horecawet heeft op verschillende vlakken te maken met het jeugdbeleid. Zo mogen jongeren geen alcohol meer kopen in de horeca of in de supermarkt maar mogen zij ook geen alcohol meer bij zich hebben. De campagne NIX18 van de Rijksoverheid wordt ook door de gemeente Dalfsen gebruikt om jongeren, ouders en ondernemers te wijzen op de nieuwe regelgeving. Vanuit de gemeente wordt daarnaast op verschillende manieren ingezet op de communicatie richting evenementenorganisatoren, clubs en verenigingen en horeca om duidelijkheid en waar mogelijk ondersteuning te geven omtrent de nieuwe drank- en horecawet.

## 5. Overige veiligheidsthema's

### 5.1 *Veilige woon en leefomgeving*

*Doelstelling: Het aantal inwoners dat geen aangifte doet omdat 'het toch niets helpt' blijft dalen tot 20% in 2018*

*Indicator: Veiligheidsmonitor*

*Partners: Politie, openbaar ministerie*

Preventie is een taak van de gemeente, de politie en het openbaar ministerie hebben daarnaast een proactieve en handhavende taak. De politie is in 2013 begonnen met het herzien van het aangifte- en opsporingsproces. Hiermee wordt getracht de pakkans te vergroten en daarmee de kans op recidive te verkleinen. Door een tweede bezoek te brengen aan slachtoffers en de aangifte binnen twee weken terug te koppelen moet de aangiftebereidheid en het vertrouwen worden verhoogd.

*Doelstelling: Het aantal inwoners van de gemeente Dalfsen dat zich onveilig voelt is gedaald met 5% t.o.v. 19% in 2013*

*Indicator: Veiligheidsmonitor*

*Partners: Gemeente, politie*

De afgelopen jaren is het aantal inwoners van de gemeente Dalfsen dat zich onveilig voelt toegenomen. In 2009 voelde 13% van de inwoners zich wel eens onveilig, in 2013 was dat 19%. Om de doelstelling, een daling van 5% van de onveiligheidsgevoelens, te behalen is het van belang bepaalde locaties onder de aandacht te houden. Zo wordt er aangegeven dat de onveiligheidsgevoelens op plekken waar groepen jongeren rondhangen en op de stationslocatie hoog zijn. De aanpak van deze locaties kan bijvoorbeeld vorm gegeven worden door de fysieke omgeving aan te passen of door bijvoorbeeld camerabewaking toe te passen op deze locaties.

*Doelstelling: Het thema senioren en veiligheid heeft blijvende aandacht gekregen*

*Partners: Gemeente, politie*

Senioren vormen een kwetsbare groep in de samenleving. Deze groep is regelmatig slachtoffer van inbraken en insluipingen. De afgelopen jaren hebben de wijkagenten meerdere malen voorlichtingsbijeenkomsten gegeven aan deze doelgroep. In deze voorlichtingsbijeenkomsten wordt er aandacht geschonken aan onder andere inbraakpreventie en de zogenaamde babbeltucs. Ook de komende jaren zal er door middel van voorlichting aandacht blijven voor dit onderwerp.

## **5.2 Bedrijvigheid en veiligheid**

### **Veilige bedrijventerreinen**

*Doelstelling: Op alle bedrijventerreinen in de gemeente wordt de veiligheidssituatie bekeken.*

*Partners: Gemeente, politie, ondernemers*

Het bedrijventerrein in Nieuwleusen is de afgelopen beleidsperiode voorzien van camerabewaking. Een uitrol naar de bedrijventerreinen in Dalfsen en Lemelerveld is nog niet gerealiseerd. Ondanks dat er nog geen uitrol heeft plaatsgevonden naar Dalfsen en Lemelerveld zijn er wel gesprekken met deze bedrijventerreinen. In Dalfsen wordt er samen met de gemeente en Industrie Club Dalfsen (ICD) gekeken naar het verlichtingsplan in de combinatie met camerabewaking en breedband internet. Bij de overleggen die plaatsvinden wordt een bedrijf betrokken dat gespecialiseerd is in parkmanagement. Op het industrieterrein in Lemelerveld wordt het verlichtingsplan herzien.

### **Veilig uitgaan**

*Doelstelling: Alle betrokken partijen blijven alert op klachten uit de uitgaansgebieden. Meldingen via het digitale meldpunt overlast worden behandeld en teruggekoppeld.*

*Indicator: Veiligheidsmonitor, Gebiedsscan Politie, Digitaal meldpunt overlast*

*Partners: Gemeente, politie, horeca*

In 2011 en 2012 is er naar aanleiding van klachten van omwonenden een enquête gehouden met betrekking tot de uitgaansoverlast in Dalfsen. Ondanks het feit dat het aantal klachten in de afgelopen jaren is afgenomen blijft de gemeente samen met de politie en horeca aandacht houden voor overlast in het uitgaansgebied. De gemeente behandelt meldingen via het digitale meldpunt overlast en de betrokken partijen delen eventuele signalen die wijzen op overlast. Hierbij worden ook de op- en uitstapplaatsen van de discobussen meegenomen.

### **Veilige evenementen**

*Doelstelling: Bij alle evenementen met een verhoogd veiligheidsrisico is vooraf een veiligheidsplan overlegd aan de gemeente.*

*Partners: Gemeente, politie, veiligheidsregio, organisatoren*

In de gemeente Dalfsen vinden jaarlijks meerdere evenementen plaats. Om de veiligheid van bezoekers en omwonenden te kunnen garanderen wordt de regelgeving strikt nageleefd. Om het veiligheidsbewustzijn bij evenementenorganisatoren te vergroten worden organisatoren verplicht om bij evenementen met een verhoogd risico vooraf een veiligheidsplan te overleggen aan de gemeente. De gemeente stelt een format voor een veiligheidsplan beschikbaar. Deze verplichting zal ook worden vastgelegd in het Evenementenbeleid.

## **5.3 Jeugd, alcohol en drugs**

*Doelstelling: Alle jeugdgroepen zijn geïdentificeerd aan de hand van de Beke-methodiek en/ of de methodiek van Jan Schellekens.*

*Partners: Gemeente, politie, SMON welzijn, Landstede*

In de gemeente zijn alle jeugdgroepen bekend bij de gemeente, politie en het jongerenwerk. De jeugdgroepen worden door de politie geïdentificeerd aan de hand van de Beke-methodiek en bij het



jongerenwerk aan de hand van de methodiek van Jan Schellekens. Ook de komende jaren zullen de betrokken partijen er alles aan doen om alle jeugdgroepen in beeld te houden en te begeleiden.

## **5.4 Fysieke veiligheid**

### **Verkeersveiligheid**

*Doelstelling: De overlast door te hard rijden is met 10% gedaald.*

*Indicator: Veiligheidsmonitor*

*Partners: Gemeente, politie, Veilig Verkeer Nederland*

Te hard rijden binnen de bebouwde kom is structureel één van de grootste vormen van overlast. De gemeente werkt samen met de politie en Veilig Verkeer Nederland (VVN) samen aan de verkeersveiligheid in de gemeente. Eens in de zes weken vindt er een overleg plaats tussen de gemeente en de politie over verkeerszaken. Het handhaven van de verkeersregels is in handen van de politie. In het jaarlijkse actieplan verkeersveiligheid worden de doelstellingen voor het komende jaar opgenomen. De komende jaren zetten de betrokken partijen in op bewustwording van de verkeersdeelnemers. Hier wordt uitvoering aan gegeven door ondermeer een verkeersveiligheidscampagne en de cursus rijbewijs op herhaling.

### **Rampenbestrijding**

*Doelstelling: Er is minimaal twee keer per jaar aandacht besteed aan risicocommunicatie. Daarnaast is er een praktisch plan van aanpak gemaakt voor het bevorderen van de zelfredzaamheid van burgers.*

*Partners: Gemeente, veiligheidsregio*

Om zelfredzaamheid van burgers te stimuleren is het voor hen belangrijk om te weten hoe zij moeten handelen in een noodsituatie. Om hen hierop voor te bereiden zal er in samenwerking met Veiligheidsregio IJsselland risicocommunicatie plaatsvinden. Uit de veiligheidsmonitor 2013 van de gemeente Dalfsen is gebleken dat inwoners behoefte hebben aan informatie over handelingsperspectief bij een snelverspreidende ziekte, verkeersongeluk met gevaarlijke stoffen of bij geen of vervuild kraanwater.

Veiligheidsregio IJsselland heeft een toolkit Zelfredzaamheid ontwikkeld om de samenwerking tussen professionals en burgers in beeld te brengen. De komende tijd stelt de veiligheidsregio samen met betrokken partners een plan van aanpak op om zelfredzaamheid bij burgers te stimuleren.

### **Externe Veiligheid**

*Doelstelling: Alle risicolocaties in de gemeente zijn jaarlijks gecontroleerd.*

*Partners: Gemeente, provincie Overijssel*

In de gemeente Dalfsen zijn enkele risicolocaties gehuisvest die relevant zijn voor het externe veiligheidsbeleid. Alle risicolocaties die in de gemeente Dalfsen gevestigd zijn worden, conform het handhavingprogramma, minimaal een keer per jaar gecontroleerd op naleving van de milieuwetgeving.

### **Crisisbeheersing**

*Doelstelling: De gemeente participeert in het team bevolkingszorg in veiligheidsregio IJsselland en levert (piket)functionarissen.*

*Partners: Gemeente, veiligheidsregio*

In de regionale crisisbeheersing en rampenbestrijding is sinds juli 2012 naast de brandweer, GHOR en politie het team bevolkingszorg opgenomen als aparte kolom. Team bevolkingszorg bestaat uit diverse functionarissen van gemeenten. Gemeente Dalfsen heeft met één piketfunctionaris, enkele andere ondersteunende functionarissen en de Algemeen Commandant Bevolkingszorg een aandeel in de regionale bevolkingszorg. De piketfunctionaris betreft de Officier van Dienst Bevolkingszorg. De komende jaren wil de gemeente Dalfsen ook een actieve rol behouden in het doorontwikkelen van de bevolkingszorg in veiligheidsregio IJsselland.

## **5.5 Integriteit & veiligheid**

### **Georganiseerde criminaliteit**

*Doelstelling: Het voorkomen van het ongewenst faciliteren van criminele activiteiten.*

*Partners: Gemeente, RIEC-ON*

Ook in de komende periode zal de gemeente Dalfsen blijven werken aan haar rol in de bestuurlijke en integrale aanpak van georganiseerde criminaliteit. Hierbij maakt zij gebruik van de ondersteuning van het RIEC. De gemeente speelt een belangrijke rol bij de bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit. Daarnaast heeft de gemeente de mogelijkheden om barrières op te werpen, waarmee kan worden voorkomen dat criminele organisaties of personen misbruik maken van legale structuren of zich weten te vestigen in de regio. Dit zal zich onder meer uiten in het actualiseren, regionaal afstemmen en consequent uitvoeren van beleid, kritische procedures bij vergunningverlening, subsidies en aanbestedingen, het uitoefenen van toezicht- en handhavingstaken en de strikte toepassing van de mogelijkheden om sancties op te leggen.

### **Veilige publieke taak**

*Doelstelling: Alle gevallen van agressie en geweld tegen ambtenaren van de gemeentelijke organisatie worden gemeld.*

Geweld tegen ambtenaren met een publieke taak is de afgelopen jaren toegenomen. Onderzoeken laten echter zien dat er een groot 'dark number' is. Niet in alle gevallen wordt melding gemaakt van agressie en geweld. De meeste slachtoffers zeggen dat zij het incident niet erg genoeg vonden of dat een dergelijk incident bij het werk hoort. Dit is de reden dat het geregistreerde aantal meldingen niet overeenkomt met de praktijk. In de komende periode zal het protocol Agressie en Geweld herzien worden. Hierbij is het ook van belang om het meldprotocol onder de aandacht te brengen bij medewerkers. Alleen op deze wijze kan er inzicht worden verkregen in de problematiek en kunnen slachtoffers voorzien worden van de juiste nazorg.

### **Ambtelijke en bestuurlijke integriteit**

*Doelstelling: Bij het schenden van de ambtelijke en bestuurlijke integriteit wordt consequent en transparant opgetreden.*

De kwaliteit van het openbaar bestuur staat in verband met integriteit. Een niet integere gemeentelijke organisatie kan het vertrouwen van de burger schaden. De monopoliepositie die de gemeente in handen heeft moet niet misbruikt worden. De gemeentewet verplicht de gemeenteraad om voor zichzelf en voor de bestuurders een gedragscode vast te stellen. Hiermee dient de integriteit gewaarborgd te worden. De ambtenarenwet verplicht sinds 2006 het voeren van een integriteitbeleid. In het geval van het schenden van de ambtelijke en bestuurlijke integriteit moet consequent en transparant worden opgetreden.

## **6. Organisatie en coördinatie**

### **6.1 Coördinatie integraal veiligheidsbeleid**

De coördinatie van de kadernota integrale veiligheid is in handen van de beleidsmedewerker integrale veiligheid en rampenbestrijding van de eenheid bedrijfsvoering. Deze medewerker is verantwoordelijk voor het actualiseren van de kadernota en het opstellen van de tweejaarlijkse uitvoeringsprogramma's. Ook het monitoren van de voortgang van de prioriteiten en doelstellingen behoren tot zijn taken.

### **6.2 Ambtelijke afstemming**

De ambtelijke afstemming van het integraal veiligheidsbeleid vindt plaats door middel van bilaterale overleggen en overleggen met interne en externe partners. Door bij bestaande overleggen aan te sluiten worden meerdere (externe)betrokkenen tegelijkertijd bereikt. Voorbeelden hiervan zijn het politieoverleg (gemeente/ politie) en het jeugdoverleg (gemeente/ politie/ jongerenwerk).

### **6.3 Portefeuillehouder**

De onderdelen van de kadernota integrale veiligheid zijn te verdelen over de portefeuilles van alle wethouders en de burgemeester. De onderdelen openbare orde & veiligheid, welzijn, verkeer en handhaving zijn belegd bij verschillende personen.

### **6.4 Bestuurlijke afstemming**

De bestuurlijke afstemming van de prioriteiten vindt plaats in diverse overlegstructuren. De burgemeester, verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid, stemt de prioriteiten af met de officier van justitie en de teamchef van de politie in het (lokale) driehoeksoverleg.

Afstemming in andere overleggen vindt plaats bij onder andere het jeugdoverleg, horecaoverleg, verkeeroverleg en het evenementenoverleg.

### **6.5 Planning en control-cyclus**

De planning en control-cyclus vindt plaats op basis van de cirkel van Deming.<sup>21</sup> De cirkel van Deming werkt aan de hand van vier stappen, Plan, Do, Check, Act.

#### *Plan*

De eerste stap in de cirkel is het beschrijven van de huidige situatie, het uitvoeren van de veiligheidsanalyse en het formuleren van de doelstellingen. De geformuleerde doelstellingen vormen het beleidskader.

#### *Do*

In de tweejaarlijkse uitvoeringsplannen worden concrete acties beschreven en op welke wijze er wordt samengewerkt met veiligheidspartners.

#### *Check*

De derde stap controleert of de doelstellingen gehaald lijken te worden. Wanneer dit niet het geval is moet er gekeken waarom een doelstelling niet gehaald gaat worden en of de doelstelling bijgesteld kan worden.

#### *Act*

Bij de laatste stap van de cirkel worden verbeterpunten geformuleerd of worden geslaagde werkwijzen geborgd.

---

<sup>21</sup> Stol, W., Tielenburg, C., Rodenhuis, W., Pleysier, S., & Timmer, J. (2011). Basisboek Integrale Veiligheid. Den Haag: Boom Lemma uitgevers. P.63

De methode vindt in het principe ieder jaar plaats bij het opstellen en het evalueren van de jaaruitvoeringsplannen. Door deze methode toe te passen wordt de kwaliteit bewaakt en kunnen doelstellingen, indien noodzakelijk, tussentijds worden aangepast.

## Bibliografie

Algemeen Dagblad. (2014, 4 14). *Misdaadmeter*. Opgeroepen op 4 15, 2014, van Algemeen Dagblad: <http://www.ad.nl/ad/nl/1401/home/integration/nmc/frameset/nieuws/misdaadmeter.dhtml>

Gemeente Dalfsen. (2013). *Handhaving- en sanctiebleid Drank- en Horecawet*. Dalfsen: Gemeente Dalfsen.

Gemeente Dalfsen. (2008). *Hondenbeleid in de kernen*. Dalfsen: Gemeente Dalfsen.

Gemeente Dalfsen. (2009). *Informatiebrochure: Bij uitstek Dalfsen! Missie en visie*. Dalfsen: Gemeente Dalfsen.

Gemeente Dalfsen. (2013). *Programmabegroting 2014-2017*. Dalfsen: Gemeente Dalfsen.

Ministerie BZK. (2010). *Handreiking Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast*. Den Haag: Ministerie BZK & Justitie.

Muller, E. (2004). *Veiligheid*. Alphen aan den Rijn: Kluwer.

Overheid.nl. (2014, 02 11). *Wet veiligheidsregio's*. Opgeroepen op 02 11, 2014, van Overheid.nl: [http://wetten.overheid.nl/BWBR0027466/geldigheidsdatum\\_11-02-2014](http://wetten.overheid.nl/BWBR0027466/geldigheidsdatum_11-02-2014)

Rijksoverheid. (2013, 12 30). *Politiewet 2012*. Opgeroepen op 1 8, 2014, van Overheid: [http://wetten.overheid.nl/BWBR0031788/geldigheidsdatum\\_30-12-2013#Hoofdstuk3\\_Afdeling33](http://wetten.overheid.nl/BWBR0031788/geldigheidsdatum_30-12-2013#Hoofdstuk3_Afdeling33)

Rijksoverheid. (2010, 8 20). *Wijziging artikel 148a Gemeentewet*. Opgeroepen op 4 16, 2014, van Officiële bekendmakingen : <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32459-2.html>

Stol, W., Tielenburg, C., Rodenhuis, W., Pleysier, S., & Timmer, J. (2011). *Basisboek Integrale Veiligheid*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten. (2014). *Kernbeleid Veiligheid*. Den Haag: Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

## **Bijlagen**

Veiligheidsmonitor 2013, Gemeente Dalfsen

Evaluatie kadernota integrale veiligheid 2011-2014, Gemeente Dalfsen

Gebiedsscan Vechtdal 2013, Politie robuust basisteam Vechtdal